

iuxta facultates quas a Romano Pontifice acceperunt.

Et etiam Vicarii generales qui vel mandatum speciale habuerunt concedendi Clericis oportunas litteras ad ordines suscipiendos, vel Episcopus abest. (1) Insuper Vicarii Capitulares, quibus, defuncto Episcopo, regundae et administrandae Dioecesis cura devolvitur, donec a novo Episcopo possessio capta non fuerit. (2)

Attamen quantum ad Vicarios Capitulares attinet advertenda sunt ea quae Patres Tridentini statuere Sess.

(1) Haec omnia constant ex Cap. *Cum nullus 3. De Tempor. Ord. in 6.*
Cum nullus Clericum Parochiae alienae, praeter Superioris ipsius licentiam, debet ordinare: Superior intelligitur in hoc casu Episcopus, de cuius dioecesi est is qui ad ordines promoveri desiderat; seu in eius Dioecesi beneficium obtinet ecclesiasticum, seu habet (licet alibi natus fuerit) domicilium in eadem.

Inferiores quoque Praelati religiosi vel alii, nisi eis quod suos clericos aut subditos possint a quo voluerint Episcopo facere ordinari, a Sede Apostolica specialiter sit indulatum, vel Officiales Episcopi (cum ad hoc se ipsius officium non extendat) huiusmodi nequeunt licentiam impartiri.

Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus Vicarius generalis vel (sede vacante) Capitulum, seu is ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere, dare possunt licentiam ordinandi.

(2) « Vicarius generalis Episcopi, inquit Barbosa *De offic. et potest. Episcop. Alleg. 7 n. 9* huiusmodi dimissorias literas concedere non potest, cum ad id Vicariatus officium non extendatur, nisi de speciali mandato Episcopi, vel eo absente, vel ipso Episcopo in remotis agente. » Quam sententiam plurium auctoritate Doctorum defendit.

(3) Quae de Capitulis hoc in loco statuit Concilium Tridentinum intelligenda sunt de Vicariis Capitularibus, qui eligendi sunt a Capitulo post dies octo a morte Episcopi, ut statuit idem Concilium Cap. XVI, Sess. XXIV de Reform. Atque hinc Capitulum dictas dimissorias concedere nequit per seipsum tam arctatis infra annum, quam non arctatis post annum, sed dumtaxat per electum a se vicarium, ad quem privative, non cumulative cum eodem Capitulo eiusmodi iurisdictio spectat, ut patet ex declaratione Congregationis Concilii in Neritonen. 17 Sept. et Hydruntina 1 Octob. 1655, etiamsi electus fuisset cum hac vel alia restrictione facultatis, quam hodie Capitulum, attentis posterioribus ipsius Congregationis decretis relatis a Benedicto XIV *De Synod. Dioeces. lib. IV, Cap. 8, n. 10*, nequit coaretare, neque sibi in minima parte reservare. Apud Giraldi Tom. II, Sect. 100.

» bus constituti fuerint, nullo pri-
» vilegio clericali, praesertim in
» criminalibus, gaudeant. In maio-
» ribus vero ab executione ordi-
» num ad beneplacitum futuri pree-
» lati sint ipso iure suspensi. »

Capitulum igitur, seu Vicarius Capitularis, anno Sedis vacantis nondum expletio, iis tantum concedere poterit dimissorias litteras ad ordines, qui ad eos suscipiendos compellunt ratione alicuius beneficii suscepti aut suscipiendi; non arctatis eiusmodi titulo tantum post annum expletum concedere poterit. (1)

Qua de causa si non arctatis infra annum Vicarius Capitularis eiusmodi dimissorias literas concedat,

(1) Praestat in re varia decreta seu declarationes afferre quas ex Lucidi transcribimus *Op. cit. Tom. 1 pag. 151, n. 71.*

Plura orta sunt, scribit, dubia circa dimissorias concedendas a Vicario Capitulari infra annum Sedis vacantis scilicet:

1. An eas concedere possit ad primam tonsuram non arctato?
2. An itidem pro assequenda pensione?
3. An laico praesentato ad beneficium simplex de iure patronatus, sub conditione, quod intra quadrimestre tonsura initietur?
4. An habenti beneficium cum onere et lege fundatoris missas per seipsum celebrandi?

Ad 1. Congreg. Conc. in Burgen. 10 Febr. 1594 censuit posse, et hac attenta eiusdem Congregationis mente, qua, prout fert Gallemart ad *Caput X. Sess. 7* censuit, caput hoc non comprehendere primam tonsuram.

Ad 2. *Non posse* censuit etiam de licentia nuntii Apostolici, dummodo hic specialem hanc facultatem non habuerit: *in Burgen. Mense Maii in lib. IV Decret. pag. 265.* Et merito quidem; cum enim Concilium impertiatur Vicario capitulari facultatem concedendi dimissorias infra annum Sedis vacantis ratione beneficii recepti, vel recipiendi, pensione vere et proprie non est beneficium, nec regulariter venit beneficii appellatione.

Ad 3. *In Squillacen.* 1594 respondit *Affirmative.* Nec videtur ullum fuisse dubitandi locum; quandoquidem Tridentinum indistincte loquens de arctato ratione beneficii, non exclusit beneficium simplex. Ceterum cum agatur de sola prima tonsura, iam satis provisum fuisset in allato responso ad dubium 1.

Ad 4. In Ripana mense Martii 1634 respondit posse, ut lib. XVI Decret. pag. 516.

poenis afficietur in Tridentino Capite illatis, ut dum de Tridentinis suspensionibus et interdictis acturi erimus, videbimus.

Attamen si Vicarius capitularis, infra annum literas dimissorias Clerico alicui concedat, cui ab Episcopo defuncto concessae fuerunt, ad hoc ut ordines infra dictum annum suscipieret, nullam suspensionem incurrit; etenim harum literarum concessio est gratia, quae non expirat morte concedentis, vel per renunciationem Episcopatus, ut declaravit S. C. Ep. et Reg. in Orien. 12 Nov. 1600. Sicut non expirant si concessae fuerint ab eodem Vicario Capitulari, licet cessave-

rit eius iurisdictio, nisi in Episcopatu succedens ab eodem revocentur, quod tanquam definitum a Congregatione Concilii tradit cum Barbosa et Navarro Passerini in *Cap. Nullus de temp. ordin.* (1)

II. Suspensi autem poena suspensionis per annum integrum tenentur, ab ordinum sive minorum sive maiorum administratione, seu collatione; lex enim generaliter et indistincte loquitur: Non ergo a prima clericali tonsura conferenda, quae ordo non est: (2) Qua de causa suspensi cessat per se post annum; infra sed vero absoluto eiusdem reservatur Romano Pontifici, a nemine hinc absolvvi possunt praeter quam a S. Sede, vel ab iis quibus ab S. Sede absolvendi facultas facta fuit.

Porro sententia eiusmodi communis est penes doctores, et etiam per se manifesta, cum poena ultra legislatoris manifestam mentem extendi nequeat. Attamen Suaresium in re audiamus, qui *De Censuris Disp. 29, sect. 1, n. 1* scribit:

(1) Qui plura in re desiderat, adeat Lucidi Op. cit. Tom. I pag. 152, 153.

(2) Eiusmodi sententia communis est et certa, cum lex poenalis extendi nequeat ultra naturalem verborum sensum mentemque legislatoris. Inter antiquos eam defendit Schmalzgrueber Part. I tit. XI n. 66. Certum est a primae tonsurae collatione talem non suspendi. Patet ex textu; quia hic diserte loquitur de collatione ordinum; igitur ad primam tonsuram, quae ordo non est, extendi non debet. Innocentius XII insuper cit. Bulla *Speculatores* §. 8 statnerat: « Si quid in iisdem praemissis seu eorum aliquo secus fiat, ordinans quidem a collatione ordinum per annum, ordinatus vero susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit. » Pius Papa IX autem censuras limitavit, non extendit.

(3) Qui scribit: Certum est apud omnes Doctores, excepto Decio... suspensiōnē prolata ē ad certū tempū, elapsō tempore definito cessare ipso facto absque

« Suspensionem ad certum tempus latam, elapsō tempore ipso iure tolli. Haec est communis sententia iuris pontificii interpretum. Et ratio manifesta est, quia suspensiō vim habet ex prohibitione Ecclesiae; sed prohibitio ad certum tempus facta, ipso elapsō cessat, qui non operatur ultra voluntatem prohibentis; ipse autem suam voluntatem definivit ad certum tempus: ergo, illo elapsō, suspensiō per se cessabit. Unde fit, ut qui sic suspensiō erat, possit deinceps vel suo officio fungi, vel fructibus sui beneficii frui absque alia facultate vel declaratioō Superioris; nam ablato impedimento, res per se ipsam reducitur ad pristinum statum, et unusquisque qui impeditus non est, uti potest iure suo. » Idem vero docent, ut plures alios praetermittamus, Schmalzgrueber lib. V tit. 39, n. 253, et Alterius Tom. II. Disp. VIII, Cap. 1, pag. 121-122. (3)

III. Ut autem ordinantes eiusmo-

di suspensionem incurant debent ordines conferre alieno subdito, ei scilicet qui eorum non sit neque originis, neque domicili, neque beneficii, neque familiaritatis titulo, sine Episcopi litteris dimissorialibus; vel etiam subdito proprio qui alibi tanto tempore commoratus sit, ut ibi aliquod impedimentum contrahere potuerit, sine testimonialibus litteris Ordinarii eius loci.

Porro literae *dimissoriales* illae sunt, quibus continetur scripta licentia, et consensus proprii prelati, ut eius subditus possit ab alio Episcopo ordinari.

Testimoniales vero, in quibus testimonium fertur de probitate, moribus, atque clerici idoneitate ad hoc ut ei ordines conferri possint. (4)

Exinde vero nemo inferat; eiusmodi testimonium necessario in

ulla alia absolutione... Et ratio est, quoniam quando suspensiō ad hunc modum fertur, proprie non est censura, ut ad eam tollendam necessaria sit absolutio, sed est poena, quae non transgreditur fines imponentis, qui ideo tempus certum definit, quoniam indicavit delictum non esse longiori poena vindicandum... Qnod non solum verum est in foro externo, sed multo magis in interiori, quoniam nullo iure obligatur suspensus ad certum tempus, transacto tempore praescripto, ad novam licentiam vel declarationem petendam, ut possit licite exercere functiones officii, vel percipere fructus beneficii, a quibus suspensus erat, sed cessante impedimento suspensiōis, licitum erit ei exercere, sicut antea, officium, aut uti beneficio; et semper poterit in foro exteriori, si ab homine sit suspensus, probare apud indicem, durante tempore suspensiōis, ab his actibus ecclesiasticis, quibus privatus erat, abstinuisse.

(1) Quod Episcopi ordinantes ad quos clericis ab proprio Episcopo ordinandi transmittuntur, non teneantur inquirere circa titulum et idoneitatem promovendi, constat etiam ex Concil. Trid. Sess. 23 cap. 3. « Episcopi per semetipsos ordines conferant. Quod si aegritudine fuerint impediti, subditos suos, quos non aliter quam iam probatos et examinatos, ad alium Episcopum dimittant. » Haec sed vero in re tradit Lambert. in fol. caus. Elboren. Dub. §. iuxta, ad diem 2 Augusti 1721. - Iuxta idem Concilium Sess. 23 Cap. 3 de Reform. Episcopi qui subditos suos dimittunt ordinandos ad alium Episcopum debent eos dimittere probatos et examinatos, et cohaerenter ad haec invaluit opinio, quod Episcopus, cui facta est commissio, non tenetur inquirere, an dimissi sint idonei, et an habeant sufficientem titulum pro ordinatione, ut habet Fagnan. in Cap. Cum secundum n. 52, De Presb. et Dignit. licet inquirere possit si velit, iuxta resolutionem huius S. Congregationis in una Nullius 16 Ianuar. 1595, ubi proposito dubio: An Episcopus ordinans alienos subditos saeculares cum dimissoriis proprii Episcopi asserint, eos examinatos fuisse, et idoneos repertos, teneatur huiusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare? Responsum fuit: Posse Episcopum ordinantem, si voluerit, attestacioni proprii Episcopi deferre, sed non teneri. Et concordat alia resolution super dubio ordinationis edita die 17 Ianuar. 1693, « Apud Lucidi Op. cit. Tom. 1 pag. 154 n. 75.

scriptis tradendum esse; consequenter suspensione percelli Episcopum ordinantem qui sine huiusmodi dimissoriis vel testimonialibus epistolis subditum alienum vel proprium ordinet. Facultas enim vel testimonium proprii Episcopi voce tenus exhibitum eamdem vim habet ac testimonium scriptum; praebet scilicet ordinanti securitatem quod promovendus etiam a proprio Episcopo facultatem habeat suscipendi ordines, et nullo canonico prohibeatur impedimento. Testimoniales autem et dimissoriae litterae ad hunc finem conceduntur, ne vel indigni, vel alieni subditi, invito Episcopo, ordinentur. At per testimonium voce exhibitum finis legis apprime servatur. Ergo Episcopus ordinans suspensionem non incurrit, cum legem simpliciter observet; et enim sine testimonio non ordinat.

De cetero haec in re scribit Reiffenstuel *lib. 1 Decret. Tit. XI, n. 110.* « Porro dicta licentia suscipienda ordines ab alieno Episcopo ordinarie solet dari in scriptis, ut sic de consensu proprii ordinarii melius constare valeat, dum continentur in scriptis. Absolute tamen non requiritur scriptum, si aliunde de eiusmodi consensu

(1) Nemo episcorum, inquit Tridentini Patres, qui titulares vocantur, etiamsi in loco Nullius Dioecesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusvis ordinis resederint aut moram traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promovendo quosecumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam praetextu familiaritatibus continuae commensalitatis sua, absque sui proprii praeflati expresso consensu, aut litteris dimissoriis, ad aliquos sacros aut minores ordines vel primam tonsuram promovere seu ordinare valeat.

» rite constet, prout desumitur ex Concilio Tridentino Sess. XIV, Cap. 2 de Reform. ubi sub distinctione loquitur, dum prohibet Episcopis alienum subditum ordinare absque sui proprii praeflati expresso consensu, aut litteris dimissoriis; (1) sieque sufficere poterit expressus proprii praeflati consensus, quamvis non detur in scriptis.

» Excipe tamen casum in Cap. 1 huj. tit. in 6 relatum. Ibi enim expresse ac necessario requiritur, ut Episcopus Italiae ultramontanum non ordinet, nisi specialem licentiam a Papa habeat, vel a suo Episcopo per ejus patentes litteras causam rationabilem continententes, quare ipsum nolit, aut nequeat ordinare. »

Igitur ordinare subditum quocumque titulo alienum sine literis dimissorialibus, aut testimonialibus proprii Episcopi, vel proprium in exposito casu, est factum quod hoc in Capite suspensione percellitur.

Ordinare, inquam, cum autem prima clericalis tonsura ordo non sit, quamvis Episcopus eam conferens, proprio ordinario inconsulto, illicite ageret, hanc tamen suspensionem minime incurreret.

Neque difficultatem facessit, quod Innocentius XII in cit. Bulla *Speculatores* §. 3 statuerit « Nulli Episcopo, seu cuiusvis loci Ordinario, tametsi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quemquam, ac si ratione originis, seu domicilii, iuxta modum inferius declarandum, legitime contracti, non subditum, ad clericalem tonsuram promovere, cuiusvis beneficii ecclesiastici ei statim ac tonsura huiusmodi insignitus fuerit conferendi, seu ad quod is a patronis iam praesentatus seu nominatus fuerit, praetextu, etiam si beneficium praedictum de novo ea expressa adiecta lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediate post clericalem characterem susceptum ad illud instituatur.

Haec, inquam, difficultatem non faciunt. Quamquam enim ultro facteamur prohibitionem Innocentii XII adhuc vigere; negamus tamen Episcopos clericalem tonsuram, alieno Clerico sine literis testimonialibus conferentes suspensionem praesentis capituli, aut aliam censuram incurrire. Etenim Pius Papa IX veteres leges ea adiecta conditione vigere docuit quatenus cum sua Constitutione concordarent. At certum est Innocentii XII legem cum Piana Constit. in re non concordare; etenim Pius Papa IX ordinantes suspensione ferit; hi vero ii sunt qui ordinem proprie dictum conferunt, non clericalem tonsu-

ram, quae ordo non est; atque cum lex sit odiosa stricte est interpretanda. Accedit quod ipse Innocentius XII, ut ex allegato testimonio patet, de clericali tonsura distincte loquitur tamquam de speciali facto cum ordinibus non confundendo; neque in eo indicendo, verbum ordinantes adhibet, sed ad clericalem tonsuram promovere, quo innuit, expresse de ea sibi loquendum fuisse, ut sub lege lata comprehendendi posset. Cum itaque Pius Papa IX de clericali tonsura mentionem expressam non fecerit, adhibueritque verbum ordinantes, quo tantum proprie dictos ordines conferentes intelliguntur, sub Piana lege immerito clericalis tonsura comprehenditur.

De coetero plurimorum et posteriorum Commentatorum sententia haec est: ex. gr. Patavini, Ciolli, Conrado, Pinto, P. De Marc. *Institutiones Morales Alphonsianae* n. 1363, et de la Nouvelle Revue Théologique tom. 17 pag. 492.

In lege, ut diximus, interdicuntur Episcopi alienum subditum ordinare. Quid ergo de Regularibus? Cum enim a legislatore suspendantur alienum subditum ordinantes sine commendatiis aut dimissoriis epistolis proprii Episcopi, Superiori vero regulares Episcopi non sint, videri possent ii qui ordines conferunt regularibus praesentem suspensionem effugere.

Attamen hac in quaestione distinguendi sunt regulares qui exem-

ptionis ab iurisdictione Episcopi privilegio gaudent, ab illis qui eiusmodi privilegio destituantur. Atque Ordinarios qui primos ordinant sine opportunis Superioris regularis epistolis suspensionem incurrere dicimus, non eos qui ordinant exemptionis privilegio destitutos. Quod manifestum esse putamus.

1. Quia in Piano Capite verba *absque eius Episcopi litteris dimissorialibus* intelligenda sunt de quolibet Ordinario; sin minus ordinantes subditum nullius Dioecesis, vel Dioecesis cuiuslibet sede vacante, sine Abbatis vel Vicarii Capitularis opportunis litteris, suspensionem hanc non incurrent.

2. Quia sensus vel extensio vocis Episcopi determinatur ex subiecta capitatis materia, qua ordinari

prohibentur subditi alieni; at reli-giosi exempti non sunt subditi; ergo sunt Episcopo alieni; ideoque non possunt ordinari sine Superioris regularis facultate et consensu.

3. Ex decreto Clementis VIII 15 Martii 1596 pertinet ad Superiores Regulares, non ad Episcopos literas dimissorias pro sacris Ordinibus suis subditis concedere. (1) Neque regulares tenentur ostendere dimissorias Episcopi domicilii vel originis, ut S. C. C. declaravit die 28 Febr. 1644 his verbis: «Regulares volentes se promovere ad ordines, non teneri ostendere dimissorias Ordinariorum propriae originis, sed sufficere ut observent formam praescriptam in decreto s. m. Clementis VIII apud Benedictum XIV, Const. *Impositi nobis.*»

Ex quibus patere arbitramur (2)

(1) Decretum ex Reiffenstuel transcribimus *Ius Can. Tit. XI, n. 133.* De mandato SS. D. N. Clementis divina providentia Papae VIII tenore praesentium mandatur omnibus et singulis quorumeumque Regularium Superioribus, ut de coetero observent, et observari faciant quae in Decreto S. Congreg. Concilii Tridentini continentur, cuius tenor est talis:

Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulari, qui praeditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, litteras dimissoriales concedere, ad Episcopum tamen Dioecesanum, nempe illius Monasterii, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit, et si Dioecesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum; dum tamen ab eo Episcopo qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam; et dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem Dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Dioecesanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum a Superioribus, Episcopo Dioecesano absente vel Ordinationes non habente, litterae dimissoriae dabuntur, ab eis utique huiusmodi causam absentiae Dioecesani Episcopi vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint, offici et dignitatis, seu administrationis, ac vocis activae et passivae privationis, ac alias arbitrio Sanctissimi D. N. Papae reservatas poenas incurrent.

(2) Nonnulli probare hanc sententiam satagunt verbis Benedicti XIV Const. *Impositi nobis* lata die 27 Februarii 1747 in qua inter alia edixit: «Denique

Episcopos ordinantes Regularem sine dimissoriis sui Superioris epistolis praesentem suspensionem incurrere.

Advertendum tamen est, quod et ex cit. Clementis VIII decreto, et ex allegata Const. *Impositi nobis* licitum minime sit regularibus Prae-latis dimissoriales Epistolas suis subditis concedere ad quemcumque Episcopum, (nisi tamen id specialiter, et non per communicationem privilegiorum eis indultum sit) (1) sed teneri eos ordinandos mittere ad Episcopum loci, in quo situm est Monasterium ad ordines promovendi.

Quid ergo si ad Episcopum alienum ordinandus mittatur Regula-ris aliquis, qui deferat quidem dimissorias epistolas respectivi Super-

» Antistites, qui ipsis (Regularibus) manus imponunt, non facile effugiunt canonicas poenas adversus eos propositas, qui alienos subditos absque sufficientibus dimissoriis ordinare praesumunt. »

Atque paullo post a censuris incursis pro huiusmodi ordinationibus absolutum *Superiores regulares, sive Regulares ad ordines promotos,* sed etiam *Antistites qui eos ordinaverint.* Attamen eiusmodi auctoritas ad rem nostram non facit. Etenim Benedictus XIV ea non sancivit de Religiosis qui ordines sacros suscipiunt sine litteris dimissoriis snorum Superiorum, sed de iis, qui contra praescriptum in cit. decr. Clementis VIII, cum dimissoriis respectivi superioris regularis sacros ordines suscipiebant ab Episcopis aliis, et non ab Episcopo domicilio, seu loci, in quo situm erat Monasterium religiosi qui ad ordines promovendus erat. Cum autem Superiores regulares in epistolis dimissoriis silentio premerent vel absentiam Episcopi, vel causam non habendarum ordinationum, quae omnia exprimenda erant, hinc Benedictus XIV de epistolis illis dimissorialibus dicit: *qui alienos subditos absque sufficientibus dimissoriis ordinare praesumunt.*

(1) Haec enim in cit. Benedicti XIV Const. statuta reperiuntur. Innocentius (XIII) praedecessor, auditio praefatae Congregationis particularis consilio, decrevit, satis esse ad supradictum effectum, quod huiusmodi privilegia post Concilium Tridentinum concessa fuerint, quamvis praefato Clementino decreto posteriora non sint; dummodo tamen directe concessa fuisse constet, non vero in communicationem privilegiorum de uno in alium ordinem derivata asserantur.

rioris regularis, in iis autem silentio praetereantur vel absentia Episcopi loci, vel ordinationes non habendae temporibus ab Ecclesia praescriptis?

Profecto Episcopus ille si ordinem Regulari conferret praesentem suspensionem non effugeret. Etenim huiusmodi dimissoriales epistolae in casu nullae sunt habendae, ut statuit Benedictus XIV in cit. Constitutione: «Praeterea voluntum atque decernimus, ut Superiorum Regularium dimissoriae, quae ideo ad alium antistitem directae fuerint, propterea quod Episcopus Dioecesanus extra Dioecesim commoretur, vel ordinacionem non sit habiturus, nullius sint roboris et momenti, nisi illis iuncta fuerit authentica atte-